

Fenar Ahmad

Privat foto

Biografi

Født i 1981 i Brno, Tjekkiet af irakiske forældre, som var kommunister og stærke kritikere af Saddam Hussein. Forældrene blev skilt, og Fenar kom i 1986 som femårig til Danmark med sin mor, som er civilingeniør. Han tilbragte først en tid i Sandholmløjren, men i 1989 flyttede han til Amager med sin mor. Han blev student fra Frederiksberg Gymnasium, men tilbragte inden da en periode på high school i Texas, noget, som påvirkede ham stærkt og efter eget udsagn fungerede som en “nulstilling” og en ny begyndelse. Har gået på filmuddannelsen Super 16, hvorfra han blev færdiguddannet i 2010.

Har lavet både musikvideoer, novellefilm og dokumentarfilm. Allerede i 2010 fik hans novellefilm *Megaheavy* Grand Prix og prisen som Bedste B&U-film ved Odense Film Festival. Hans spillefilmdebut, *Ækte vare*, åbnede CPH:PIX i 2014 og blev i alt set af 33.000 tilskuere i danske biografteatre.

Filmografi

Paragraf 15 (2007, kortfilm, instruktørassistent, instruktør: Mirza Ekinovic, afgangsfilm fra Den Danske Filmskole)

Nice to meet you (2007, dokumentar, instruktion)

Mesopotamia (2008, kortfilm, instruktion og manus)

Megaheavy (2009, kortfilm, instruktion og manus (sammen med Jacob Katz Hansen)

Den perfekte muslim (2009, dokumentar, instruktion)

Climaniacs (2009, antologifilm bestående af otte film om klimaproblemer, instruktion)

Rejsecirkus (2009, dokumentar, del af *Climaniacs*, instruktion)

Thorshammer (2010, kortfilm, instruktion og manus)

Ækte vare (2014, spillefilm, instruktion)

Underverden (2017, spillefilm, instruktion)

Priser

Robert for Bedste Korte Fiktion 2010, for *Megaheavy*

Honorable Mention, Stockholm Int. Film Festival 2010, for *Megaheavy*

Special Mention, Edinburgh Int. Film Festival 2010, for *Megaheavy*

Grand Prix, Odense Film Festival 2010, for *Megaheavy*

Bedste børne- og ungdomsfilm, Odense Film Festival 2010, for *Megaheavy*

Interview (26.5.16)

Du er født i Brno i det daværende kommunistiske Tjekkoslaviet af irakiske forældre, der måtte flygte fra Saddam Hussein, og du kom i 1986 til Danmark (Sandholmlejren) med din mor, efter at din mor og far var blevet skilt. Du var ikke så gammel på det tidspunkt, men hvordan har denne tidlige barndom påvirket dig, og hvad er det for nogle oplevelser og erfaringer, du får med dig fra den periode?

Jeg havde faktisk en meget tryk barndom i Tjekkioslovakiet, hvor mine forældre gik på universitetet. Til hverdag blev jeg passet af en tjekkisk barnepige, som ikke selv kunne få børn, så jeg blev en del af hendes og hendes mands familie. Så mens min mor gik på universitetet, havde jeg en tjekkisk familie. De gav mig mange spændende kulturoplevelser, bl.a. opera, ballet og skiferie i Østrig. Det er faktisk utroligt, at jeg har fået sådan en traditionel, østeuropæisk kulturopdragelse.

Da jeg var fem år, flyttede vi til Danmark, hvilket jeg ikke rigtig forstod, men jeg husker det tydeligt. Det var et vendepunkt i mit liv. Jeg mistede mit værelse, mit legetøj, mit sprog. Og jeg oplevede også, at mine forældre blev skilt. I begyndelsen boede vi i Sandholmlejren. Jeg husker, jeg tænkte "Det kan umuligt være rigtigt, det her". Et væld af forskelligt udseende mennesker og et virvar af fremmede sprog. Jeg troede, de og vi var kriminelle og blot ventede på at komme i fængsel. Efter et par uger vænnede jeg mig til det, og vi var der heldigvis kun et halvt år, før vi fik vores egen lejlighed. Jeg lærte hurtigt dansk, meget hurtigere end min mor, så jeg hjalp hende med alt, købe busbillet, købe ind osv. Jeg blev tidligt en lille, ansvarlig mand.

Allerede da jeg var lille, vidste jeg, at jeg ville lave noget kreativt, når jeg blev stor, men jeg anede ikke, at det skulle blive som filminstruktør. Jeg tegnede meget som barn, og senere fotograferede jeg. Jeg havde så meget at fortælle. Som flygtningebarn arver man så at sige posttraumatisk stress. Jeg troede i lang tid, at min mors nye mand altid var træt, men det var jo, fordi han havde oplevet krig på nærmeste hold, og jeg undrede mig over, at min mor altid var vildt stresset i lufthavne, men hun var jo flygtet gennem lufthavne. Jeg fandt senere ud af, at de led af posttraumatisk stress. Jeg er selv blevet mere nonchalant, men jeg har også måttet øve mig i at slappe af. Når mine forældre fortalte om Irak, var det tit på en meget melankolsk-romantisk måde. Men de berettede også om voldsomme ting. De var kommunister og stærkt politisk engagerede. Jeg satte mig selv ind i historien – det var før Wikipedia og internet – så jeg kunne korrekse dem. Jeg elskede allerede som otteårig at sætte voksne på plads, det var en måde, jeg fandt min egen identitet og rolle på.

I 1989 flytter du med din mor til det, du selv har kaldt en betonghetto, Holmbladsgade på Amager. Hvordan ser du selv i dag på det miljø og den kultur, du voksede op i der?

Først flyttede vi til Islands Brygge, hvor vi boede fra '86 til '89. Det var et rigtig arbejderkvarter dengang, og jeg elskede det. Jeg var også glad for at gå på Islands Brygges skole. Men så flyttede vi til Holmbladsgade. Min mor troede, det var et pænt andelsboligbyggeri. Dengang var der ikke de problemer med nydanskere, som det beskrives i den litteratur om ghettolivet, som senere er kommet frem, men det var et socialt belastet kvarter. Der var vold, kriminalitet og bander, men hele spørgsmålet om islamisme var ikke rigtig kommet på dagsordenen endnu. Som kommunist var min mor jo meget sekulær, og religion og islam spillede ikke den store rolle. Min mor var meget støttende

omkring det, jeg gerne ville, jeg blev ikke puttet ind i en bestemt kultur og identitet. Men min lillebror, som er 10 år yngre end mig, er mere præget af og optaget af religion og sin arabiske identitet.

Jeg var selv med til nogle butikstyverier og brostenskastning mod en bus. Det var drengestreger, og vi kunne ikke overskue konsekvenserne af vores handlinger. Vi havde også venner på Christiania og røg hash. Som jeg senere talte med andre flygtningebørn om, var det noget, som dæmpede den arvede posttraumatiske stress. Man kunne slappe af på en dejlig måde. Jeg gik aldrig forrest i alt dette, men jeg var med. Skolen var ikke særlig god, der var bander og slåskampe i skolegården. Undervisningen var også meget svingende, men jeg havde en fantastisk dansklærer, som betød meget for mig. Det betød også meget for mig, at begge mine forældre var akademikere, og at min mor bakkede mig op i mine valg. Ellers var jeg aldrig kommet på high school i Texas.

Ja, du kommer efter 9. klasse på high school i Texas, og du har i et stort interview i DSB-bladet "Ud og se" beskrevet det som en stor oplevelse, som førte til et større selvværd. Du får din identitet nulstillet, siger du. Kan du prøve at beskrive nærmere, hvad det er for en nulstilling, og hvad forholdet er mellem det, du har oplevet gennem mange år i Danmark, og det nye pust i USA?

Ja, det var virkelig en genistreg, at jeg fandt på, at jeg ville til USA. Når man er vokset op i Holmbladsgade, har man det dårligste netværk. Dengang før de sociale medier slog igennem, var det ligesom at være i en kulturel osteklokke. Det kostede 33.000 kr. for et år på high school, som min mor betalte. Jeg var 16 år og færdig med 9. klasse og havde et dårligt netværk i Holmbladsgade. For alle gælder det vel, at det er et vendepunkt i deres liv at være færdig med 9. klasse, men for mig blev opholdet i USA et totalt remix af min personlighed. Jeg boede ved Austin, som var et kulturelt brændpunkt. Der boede mange filminstruktører, og mange rock- og countrymusikere. Hiphopkulturen var meget stærk og levende i Houston. Det var et vildt sted. Jeg gik til hard core-punkkoncerter, blues, dødsmetal og prøvede alle mulige ting, man ikke lavede i Holmbladsgade. Skolen var også fantastisk. Alt var muligt, man springer bare ud i det. Hvis man vil lave en plade, gør man det bare. Den store frihed og gør-det-selv. Amerikanerne griber chancen og er ikke bange.

Texas er bare et fantastisk brændpunkt for kultur, alle mulige former for musikkultur, og også for filmkultur. Filmmiljøet i Texas er rigt. Richard Linklater, som lavede den fantastiske film *Boyhood*, bor i Houston, og en skuespiller og screen writer som Ethan Hawke i Austin. Robert Rodriguez, som jo er en mester i gør-det-selv-film, han boede også i Austin. Han skaffede penge til sin første film ved at være forsøgskanin for et medicinalfirma. Han lavede kurser, hvor man på én dag lærer alt om film. Der fik jeg tændt min geist for filmen.

Selve opholdet på high school i Texas var også en stor oplevelse af noget helt andet end den danske skolekultur. Hvor man tit kan høre folk i Danmark i skolen sige, at først vil de gøre sådan og sådan, og så vil de udgive en plade, så er det, som om amerikanerne bare gør det. De optager musik på deres iPhone måske og lægger det ud på nettet, og så lige pludselig har de måske lavet en plade. Den form for kultur og måde at få lavet ting på, det tog jeg til mig. Jeg kan huske, at nogle af mine venner derovre lavede et band, og en måned efter havde de lavet et kassettebånd og gav koncert i Oklahoma. Al den gejst tog jeg hjem med og begyndte på Frederiksberg Gymnasium, og så mistede jeg gejsten og blev helt deprimeret!

Hvorfor valgte du Frederiksberg Gymnasium, det er vel noget af et kulturspring i forhold til Amager?

Ja, men kulturspringet til Texas var større. Men jeg valgte Frederiksberg Gymnasium, fordi der var for mange fra mit gamle miljø på Christianshavns Gymnasium. Frederiksberg Gymnasium lå også midt i storbyen, og jeg ville gerne møde nye mennesker og nye miljøer. Jeg bryder mig ikke om for meget indavl, man skal ud af skallen, udfordres og lære noget nyt. Man bliver nødt til at prøve at blive klogere ved at blive konfronteret med forskellige slags kulturer, forskellige verdener. Det blev dog ikke den udfordring, jeg havde forestillet mig, så jeg droppede ud i 2. g. og havde forskellige småjobs for at spare sammen til at komme tilbage til Texas. Der var jeg i endnu et år. Men jeg blev alligevel dansk student til sidst, fordi jeg tog hf-eksamen.

Alt det, du har fortalt om din barndom og ungdom, synes jo at pege mod, at du gerne ville noget med billeder og film, men hvornår begyndte du selv at lave film, og hvordan er din vej derhen?

Jeg begyndte meget tidligt at tage billeder, og jeg synes selv, jeg var ret god til det. Jeg synes nogle gange, det lignede noget fra en film. Så fik jeg et videokamera, de var begyndt at blive billige, og jeg begyndte at optage lidt film i Texas. Men jeg kunne ikke rigtig finde ud af, hvad mine film skulle handle om, hvad for nogle emner, de skulle tage op. Men på et tidspunkt mødte jeg en gammel sømand, som hed Mogens, som havde været involveret i en af Danmarkshistoriens største sager om smugling af hash. Han havde siddet i fængsel, men var nu ude. Han havde en stor herskabslejlighed, som jeg lejede et værelse i. Han var sådan en legendarisk skikkelse, og en masse kendte mennesker kom i den lejlighed. Jeg boede i hans lejlighed i to år, og i den tid begyndte jeg at optage film med ham, og på et tidspunkt klippede jeg noget sammen, som jeg tænkte, måske kunne sendes ind til Videomaratonen eller sådan noget. Jeg syntes selv, det så ret fedt og ægte ud, sådan lidt Jim Jarmuschagtigt. Der begyndte jeg så for alvor at drømme om at lave mine egne film.

Filmværkstedet havde så en konkurrence, som hed Boost the Docs, hvor man kunne vinde 50.000 kr. Jeg mødte op på Prami Larsens kontor og spurgte, hvordan man kunne søge, og selvom jeg syntes, der var irriterende mange papirer, man skulle udfylde, så endte min film med at være en af de ti, der gik videre. Mit projekt var den dokumentarfilm, som siden blev til *Nice to meet you*, om livet i et dansk asylcenter. Det blev dokumentar, fordi den chance var der, og fordi det umiddelbart virkede lettere at gå til end fiktion. Desuden havde jeg en vis lyst til at vende tilbage til livet i et asylcenter. Valget faldt på Asylcenter Avnstrup, et asylcenter midt ude i en skov, hvor det virker, som om man putter problemerne ud og væk. Jeg syntes, det var en gigantisk dobbeltmoral, at disse mennesker sad her i årevis uden at kunne få opholdstilladelse. Samtidig skød danske soldater og tanks i deres land, og så lod vi stadig som om, de måske kunne vende tilbage til deres eget land. Jeg taler jo arabisk og kan kommunikere med disse mennesker, men for at komme ind måtte jeg alliere mig med en producer på Nordisk Film, som havde fået adgang.

Jeg var meget opsat på at lave filmen, men så vandt jeg ikke konkurrencen og de 50.000 og blev meget sur. Men så fik jeg alligevel penge fra Filmværkstedet, så jeg kunne lave den, og samtidig skete der det, at DR hørte om filmen og blev interesseret. Det skete via fotografen Morten Bruus, som gerne ville være fotograf på filmen. Da han viste DR filmen, købte de den på stedet for 70.000 kr. Og så tænkte jeg, "OK, man kan leve af at lave film". Min far havde altid sagt, jeg skulle være akademiker, men nu kunne jeg vise ham, at der var penge i film. Det var starten.

Men hvordan kommer du så videre, for på et tidspunkt havner du jo på Super 16-filmuddannelsen?

Ja, men det, der skete efter *Nice to meet you*, var jo, at nu var jeg sikker på, at jeg skulle lave dokumentarfilm, så derfor søgte jeg optagelse på dokumentarlinjen på Den Danske Filmskole. Jeg nåede frem til sidste runde og var til samtale hos Arne Bro. Af de ti, der var tilbage, var der syv kvinder og tre mænd; udover mig var det bl.a. Janus Metz, som nu er i gang med en stor international film. Men hverken jeg eller Janus kom ind, og i lyset af vores senere karrierer er det måske meget tankevækkende. Jeg var helt nede over det, men samtidig tænkte jeg, at der ikke var nogen, der skulle stoppe mig. Jeg tænkte over, hvad der ellers var af muligheder, og så sendte jeg ansøgningen til Super 16, og der kom jeg så ind. Det var en rigtig god uddannelse, og på en måde tror jeg, det var filmguden, der holdt hånden under mig, så jeg ikke kom ind på Filmskolen. Jeg tror ikke, det er sundt at gå et sted, hvor det er de samme mennesker, der har stået for uddannelsen i en menneskealder. Lige der, hvor jeg kom ind på Super 16, kom YouTube og de sociale medier, og vi fik Red digital-kameraet, som har betydet så utroligt meget for mulighederne for at skyde kvalitetsfilm.

Da jeg startede på Super 16, gik det imidlertid også op for mig, at jeg også kunne lave fiktion, jeg behøvede ikke kun at lave dokumentar. Jeg er som forbruger en rigtig actionfilmnørd, men en film

som *Kids* (1995, Larry Clark) har også betydet rigtig meget for mig. Den måde at skildre en gruppe unge på gik lige ind og relaterede sig også til mine egne oplevelser og erfaringer som ung. Den var en af inspirationerne for min senere film *Ægte vare*.

“Nice to meet you” er jo på mange måder en stærk og klassisk dokumentarfilm, som viser os en forfærdelig og umenneskelig virkelighed. Men du arbejder også meget bevidst med billedsproget og lader følelser og stemninger træde frem i selve den måde, du bruger musik, lyd og billeder på.

Ja, det var vel en slags emotionel reaktion på den virkelighed, filmen skildrer. Man kan ikke se på filmen, at der nærmest lugtede af lort, bræk, tis og sved overalt i lejren. Der lugtede af menneskelig fornedrelse og forfald. De historier, menneskeskæbner og ansigter, filmen viser, standser jeg for en kort tid ved at lade billedet stå lidt, gå lidt i slow, og ved at lægge musik ind. Måske stammer det fra mine egne oplevelser sådan nogle steder, siden jeg var fem år gammel, hvor jeg ofte brugte en walkman for at komme lidt væk fra virkeligheden. Det er udtryk for et forsøg på at skabe følelsesmæssige åndehuller i det tragiske, men det udtrykker også, at der hos disse mennesker naturligvis er en melankoli og længsel efter et andet liv, som ikke kan realiseres.

Mirza Ekinovics film “Paragraf 15” handler også om flygtningesituationen. Det er ikke din film, men du var instruktørassistent. Hvad fik du ud af den oplevelse?

Jeg mødte Mirza på Filmskolen, og vi snakkede sammen på en bar, og han kom fra Bosnien, og vi blev venner. Det var via en anden ven, jeg havde, Vladimir, som var kunstner. Mirza og Vladimir kendte en masse til film og kunst og havde mange forbindelser, og det meste af tiden sammen med dem sugede jeg bare til mig og lærte. Men meget af det, de var inde i, og det, der foregik på Filmskolen, var alt for kompliceret og fjernt fra mig. Så jeg lærte noget af at være med på projektet, men jeg lærte også, hvad jeg ikke ville, og blev lidt klogere på mig selv.

Selvom du har sagt, at du ikke vil sættes i bås som indvandrerinstruktør, så er din film “Den perfekte muslim” jo en herlig satirisk, dokumentarisk, men også personlig indgang til indvandrer- og integrationsproblematikken i Danmark. Hvad er budskabet i den film og hvordan har du det personligt med den her integrationssnak, som du jo også beskriver med dig selv som eksempel i filmen?

Det var faktisk lidt hårdt at lave filmen, og jeg har det lidt svært, når jeg skal se tilbage på den. Jeg har lavet den sammen med Nikolai Lang, som stod for den del af filmen, som næsten videnskabeligt undersøger holdninger til danskhed og fremmede. Det var, som om filmen skulle laves med to meget

forskellige tilgange og næsten af to forskellige instruktører med forskellig tilgang. Vi måtte begge to indgå mange kompromisser for at få filmen til at blive et samlet produkt. Hvis jeg havde været styrmand på filmen, så ville den være blevet helt anderledes. Men jeg vil sige, at jeg lærte rigtig meget om samarbejde, også med f.eks. Mads Brügger, som skrev min speak. Jeg kunne simpelthen ikke skrive den speak selv, jeg var ved at brække mig. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre, men så mødte jeg Brügger på gaden en dag. Det var så godt, han kom ind i mit liv lige der. Han tilbød at hjælpe mig, og så sad vi hjemme hos mig med en diktafon i fire uger, og så var den der bare. Vi blev venner, og det venskab holder stadig, og vi viser hinanden alt, hvad vi laver. Han har så også introduceret mig til Mikael Bertelsen, og han har hjulpet mig og rådgivet mig. Så den proces, der blev sat i gang i forbindelse med *Den perfekte muslim*, den havde stor betydning for mig.

Men hvordan så med filmen i sig selv, nu du ser tilbage på den, for vi oplever den jo som både morsom og oplysende, netop fordi der er to så forskellige tilgange til problematikken?

Jeg har det mere blandet med selve filmen, og Nikolai og jeg havde forskellige tilgange, hvor han måske mere tænkte i ideer, mens jeg tænkte filmisk og æstetisk. Men nu kan jeg da samtidig godt se, at filmen har noget og på mange måder virker ved sammenstødet mellem min personlige tilgang og hans mere videnskabelige faktatilgang. Det er da også vigtigt for mig at sige, at jeg da også lærte noget af Nikolai, og at hans ideer da på mange måder var innovative. Men jeg tænker alligevel nok mere over, om jeg har kontrol med de film, jeg laver, efter den her oplevelse. Men det har lært mig noget, helt sikkert, noget, jeg har taget med mig, og den måde, jeg bruger mine egne erfaringer i filmen på, har også gjort mig mere bevidst om min egen baggrund og opvækst.

Men hvad for en af dine film står dig mest nær, hvad for en af dine film synes du bedst om?

Der er nok en tendens til, at den film man lige har arbejdet med, betyder virkelig meget, så *Underverden*, som jeg er i gang med, optager mig meget og forekommer mig at tegne til at blive min foreløbig væsentligste film. Men derudover vil jeg sige, at *Megaheavy* står mit hjerte rigtig nær. Den er utrolig væsentlig for mig, og jeg lavede den jo stort set samtidig med *Den perfekte muslim* og på en måde som et oprør mod den.

“Megaheavy” blev udtaget til Berlin, har været på flere festivaler og vundet priser i både Stockholm, Edinburgh og Odense. Det er også en film, som understreger det, du flere gange har sagt, at du ikke vil sættes i bås som indvandrerinstruktør. Kan man sige, at den var dit oprør mod at blive rubriceret som den her indvandrerinstruktør, som altid skulle lave film med udgangspunkt i sine egne erfaringer?

Det var præcis det! *Megaheavy* var på en måde et oprør mod det at lave dokumentarfilm om indvandrere og mig selv som indvandrer. Jeg ville befries, og jeg ville sørge for, at alle i København, som så mig som indvandrerinstruktør, efter at have set den film sagde: "Men han har også lavet ...", og så pludselig hang billedet af indvandrerinstruktører ikke sammen. For mig var *Megaheavy* en hyldest til nogle tendenser i dansk filmkultur, som er noget af det, der har spillet den største rolle for mig, og som jeg har mest respekt for: Nils Malmros' og Bille Augusts ungdomsfilm, f.eks. *Kundskabens træ*, *Zappa* og *Tro Håb og Kærlighed*. Det var nogle af de film, som gjorde allermest indtryk på mig som barn og ung. Så *Megaheavy* er en hyldest til denne danske og også nogle af de skandinaviske film i denne tradition. Det var en hyldest, men også en befrielse fra det at blive kastet i en bestemt kasse som instruktør på grund af min etniske baggrund.

Megaheavy er en film om Danmark omkring 1980, om ungdomsliv i den periode. Det ligger før, jeg blev født og kom til Danmark, det foregår på Bornholm og har en pige i hovedrollen. Men på en måde er det alligevel en film om nogle erfaringer, også jeg har med mig. Rock/heavy metal spiller en central rolle i filmen og afspejler min tid i Texas, og alle de seksuelle temaer er jo noget, alle unge kan forholde sig til. Så det handlede om en bestemt periode og et historisk miljø, men det handlede også om noget, jeg havde inden i mig og gik og rumsterede med.

"Thorshammer" var din afgangsfilm fra Super 16-uddannelsen. Du har selv skrevet manuskript og instrueret. Det er en ret voldsom og intens film om teenageren Thor, som ved et uheld slår en nabo ihjel med en hammer og er tæt på at bryde sammen. Vi er i Rungsted, men kan man måske alligevel sige, at filmen rummer elementer fra både *"Megaheavy"* og din debutspillefilm, *"Ækte vare"*, i kraft af sin tematisering af ungdomskulturen?

Thorshammer var på en måde en problematisk film, fordi den kom efter *Megaheavy*, som var en kæmpe succes og havde vundet priser og ret mange penge. Pludselig følte jeg så, at min afgangsfilm skulle være endnu større. Mine intentioner med filmen var skruet alt for meget op, synes jeg nu, og jeg brugte alt for mange penge på det tekniske og på lyssætning, fordi det skulle være så flot og stor en film. Men selve historien var baseret på ting, jeg havde oplevet i min barndom, jeg har jo set en mand blive stukket ned og en anden løbe væk. Jeg har selv været med til noget, som udviklede sig til vold, og som nemt kunne være gået værre. Så hovedpersonens angst og flugt og lyst til at gemme sig under dynen bygger på noget selvoplevet.

Den byggede også andre ting i mit liv, som jeg ikke rigtig kunne erkende og forholde mig til, og som derfor voksede til en stor skyldfølelse. Så den handler også om eksistentielle, psykologiske problemer, hvor man har problemer og ting, man ikke kan få sagt. Når den så kom til at foregå i Rungsted, så havde det noget at gøre med, at jeg sådan som en joke kaldte *Megaheavy* for min islandsfilm. Det var, fordi der var mange kortfilm fra Island, som fik priser, så så skulle jeg også lave

en islandsfilm i Danmark, og det blev så på Bornholm. Men med *Thorshammer* ville jeg lave en Gregory Crewdson-film (f. 1962). Han er en amerikansk stillfotograf, som laver utroligt flotte billeder ved at bruge filmisk scenografi i billeder af mennesker og miljøer. Når det blev et overklassemiljø, så var det egentlig ikke med en bestemt baggrund, for snarere end at definere mennesker ud fra deres klasse, så prøver jeg at skildre dem som mennesker. Trine Dyrholm i filmen er bare en god mor og ikke en dum overklassemor, sådan som overklassen skildres i Per Flys film f.eks. Jeg synes ikke, man bare kan gøre nar af overklassen, fordi den er overklasse.

Man kunne også se filmen som et modspil til forestillingen om, at det altid er i underklassen, hos indvandrerne og i Udkantsdanmark, problemerne findes?

Ja, det kunne man selvfølgelig godt, men det tænkte jeg nu slet ikke over, da jeg lavede filmen. Jeg tænker ikke så meget politisk-strategisk over de film jeg laver, jeg er ikke specielt ideologisk. Men jeg kan da godt lide, hvis mine film giver politisk resonans og skaber samfundsmæssig debat – ellers var filmene jo ligegyldige.

Du har lavet en serie meget forskellige, korte film, f.eks. "Mesopotamia" og "Rejsecirkus". Du synes at have en vis evne til at lave film i børnehøjde – er det noget, der optager dig stadig, eller var det noget, som var en del af din tidlige karriere?

Det har oftest været bestillingsopgaver. Sådan var det f.eks. med *Rejsecirkus*, som næsten var som at lave en reklamefilm til forskellige platforme. Jeg havde meget brug for penge, og så gik jeg ind og lavede en film til børn så kreativt, som jeg nu kunne gøre det. *Mesopotamia* var min første film på Super 16-uddannelsen, og den havde jo på en eller anden måde noget selvbiografisk i sig, fordi det er en fremtidsfilm om Irak i 2020 set gennem en drengs øjne. Det var ligesom en film om, hvordan det ville se ud, hvis Islamisk Stat havde fået magten. Filmisk var det også et forsøg på at lave en mere vild og mærkelig film, inspireret bl.a. af Kusturicas jugoslaviske film. Jeg lavede den ved at bruge også min familie og venner.

"Ægte vare" – din spillefilmsdebut – fik den ære at åbne CPH:PIX i 2014, og selvom det jo ikke blev en blockbuster, blev den trods alt set af ca. 33.000 i biograferne, og den er kommet på dvd. Samtidig genererede den en del artikler om både dig selv og om filmen, ligesom den stort set fik fine anmeldelser. Hvordan ser du selv på filmens modtagelse og succes nu lidt på afstand?

Det er en meget streamet film. Men udover det, så er det en film, som det næsten ikke kostede noget at lave pr for. Den ungdomsfilm, som kom før min film, *Lev Stærkt* (2014, Christian E. Christiansen), og som skildrer lidt det samme ungdomsmiljø, den brugte de over en million på at markedsføre. Den solgte også omkring 30.000, men fik underskud, mens vores lavede et overskud. Jeg har som instruktør ikke fået særlig mange penge ud af det, og bare for at illustrere, hvor ofte instruktøren glemmes i det økonomiske kredsløb, så fik jeg ikke engang at vide, da filmen kom på dvd. Jeg opdagede det, da jeg gik i Fields med min mor og så den hos Fona! Men det, jeg fik ud af opmærksomheden og succesen, var, at jeg meget hurtigt, på under et år, kunne begynde på min næste spillefilm.

Hvorfor blev det netop rapkulturen og den særlige vestegnsumdomskultur, der blev emnet for din debutfilm. Er det, fordi du selv kender denne kultur godt og kan mobilisere en række erfaringer?

Ja, på mange punkter er den meget biografisk. Jeg var jo en del af den kultur, selvom jeg ikke lavede musikken, men var den, der gik rundt og tog billeder.

Filmen har, synes jeg, en rå realistisk kvalitet i skildringen af de forskellige miljøer, vi kommer omkring. Hovedpersonen Mikael befinder sig i en klassisk konflikt mellem vennerne og en professionel musikkarriere. Samtidig konfronteres vi med miljøets småkriminalitet og vold og problemer i familien. I hvor høj grad er det her skildringen af et bestemt miljø, og er din skildring inspireret af tilsvarende film fra andre danske eller udenlandske instruktører?

Når du ser åbningen af filmen med skråskrift mod himlen, så er det jo et direkte citat fra og en hilsen til Bille Augusts film *Zappa*. Det var der ikke mange, der fangede i anmeldelserne. Men jeg fik jo mange rigtig gode anmeldelser i aviserne, men der var især en, som jeg var rigtig sur over. Sophie Engberg Sonne i Politiken kaldte mig for visionsløs. Filmen handler om hovedpersonen Mikael/Gillis rejse fra næsten ukendt med kun to sange til landsdækkende succes. Men når man tænker på, at jeg forudsagde tre år tidligere, at filmens hovedperson i dag ville være den mest streamede musiker i dag, at indvandrerulturen også kunne bæres af en hvid mand, så synes jeg, at jeg brød med traditioner og vaneforestillinger – så visionsløs, nej!

Der var mange anmeldere, som pegede på en lighed mellem "Ægte vare" og Curtis Hansons film "8 Mile" om rapperen Eminem. Hvordan var det kreative samarbejde omkring filmen, både hvad angår manus, klipning og måske ikke mindst lyd og musik, som jo spiller en altafgørende rolle for filmens udtryk og tema?

Det er mig, der har lavet storyline, og Anders Ølholm og jeg lavede treatment sammen. På filmens credit står der, at filmen er inspireret af et manuskript af Anders Ølholm. Det står der, fordi Anders arbejder sådan meget klassisk som manuskriptforfatter. Men det resulterede i, at vi måtte improvisere meget, fordi manuskriptet var skrevet meget detaljeret ud, og det havde skuespillerne, som jo for de flestes vedkommende er amatører, meget svært ved at arbejde med. Jeg synes ikke, filmen helt kan sammenlignes med *8 Mile*. Hvis jeg skal pege på nogle udenlandske stilforbilleder, naturligvis især til det musikalske, så er det snarere Kanye West. Alle replikker i min film er improviseret frem. Under optagelserne skitserede vi situationen, rammerne, og hvad der skulle ske, og så opstod replikkerne i situationen. Så på en måde har alle de medvirkende været medforfattere på filmen, og de har været med til at give filmen den rå autenticitet og realisme, som er en del af dens varemærke og kvalitet. Det er jo også for en stor dels vedkommende amatører, familier og venner, der spiller med i filmen. Det er Alis forældre, der spiller hans forældre, og det er optaget i deres hjem, og vi spiser deres mad.

Det er her, ligheden med *Kids* kommer ind, for Larry Clark gjorde også det, at han fandt sine karakterer og historier i et bestemt miljø. Clark siger selv, at han lavede et detaljeret manuskript, men det rummer en forankring i et meget autentisk miljø. Ligesom i *Ægte vare* så er der masser af små scener og sekvenser, som de medvirkende fandt på undervejs. Vi udnyttede de steder, aktiviteter osv., som vores medvirkende kendte i forvejen og færdedes i.

Vi har ikke snakket om din relation til DFI endnu, men hvilken rolle har de spillet i forhold til "Ægte vare" og din kommende spillefilm "Underverden"?

Jeg oplever DFI som en fantastisk stor støtte fra første dag, jeg kom på Filmværkstedet. Det var jo Prami Larsen, der gav mig støtte til min første film, og som tidligt så potentialerne i mig. De har støttet mig og troet på mig. Men jeg er jo også bare sådan en, som gør det, og som har haft succes med det, jeg har lavet. Men hvor det gik relativt hurtigt og nemt i begyndelsen, så tog det to et halvt år, inden jeg hev støtten hjem til *Ægte vare*. På et tidspunkt gik jeg op til Jakob Høgel på New Danish Screen og sagde, at nu var min hovedperson altså ved at blive for gammel! Jeg ville jo gerne lave en film om ham, FØR han blev en stjerne. Jeg vidste, han ville slå igennem, der er sådan lidt Kim Larsen over ham, han repræsenterer en ny folkelighed og danskhed. Men det er jo ikke bare en film om en mandlig stjerne og gruppekultur. Jeg har også forsøgt at skabe nogle stærke kvindefigurer, så man ikke bare ser denne kultur ud fra kønsmæssige stereotyper.

Portrætartiklen af dig i "Ud & Se" (30.4.14) har overskriften "Fra stedet mellem to steder", og på et tidspunkt beskriver journalisten din tid som barn i Sandholmlejren, som "han taler kun tjekkisk, men bor i Danmark, og bliver set på som en araber". Nu er det måske ikke dine egne ord, men journalistens, men alligevel anslår

det et tema i flere af dine film, og også "Ækte vare", hvor du selv siger, at du gerne ville lave en film, der ikke bare handler om en gruppe indvandrere, men om venskab, om universelle temaer i alle grupper og kulturer. Synes du, filmen har medvirket til at ændre billedet af det multikulturelle Danmark.

Det, tror jeg, er rigtigt, og den har i hvert fald haft kæmpe impact på musikken. "Deruda" i *Ækte vare* er det vildeste nummer, skrevet til filmen og med hint til Kim Larsen. Du kan ikke bare blive hængende i det, du er i, og som holder dig fast. Det handler om at komme videre og realisere dine drømme – fuck alle, jeg laver sgu et album. Filmen skaber håb for ham der ghettodrengen i Holmbladsgade og viser det multikulturelle som en kreativ kraft. Når jeg går igennem de der betonkvarterer i Albertslund, så kommer drengene hen til mig. Jeg har mødt drenge på Vestegnen, som har set filmen seks gange, og er blevet inspirerede til at lave sange og lægge dem ud på YouTube. Folk fra de kvarterer, der ser den her film, de har måske ikke så mange at se op til. Hvis du bor i Kartoffelrækkerne, så ser det helt anderledes ud, der møder du musikere, forfattere og filmfolk i dit eget kvarter. Men folk som mig med min baggrund og andre med samme baggrund, vi kan nu fungere som inspiration og forbillede i ghetto- og betonmiljøerne. På den måde kan film, der udspringer af det multikulturelle, være med til at skabe ikoner. Jeg er selv kommet så langt, som jeg er, ved hjælp af et godt netværk. Mennesker, jeg tilfældigt har mødt på det rigtige tidspunkt.

Du har i interviews for nylig talt om "den nye bølge af kunstnere, der er vokset op i sociale boligbyggerier, er ved at danne en kunstnerisk fortrop", og at en ny bølge af sådanne film kan "smadre offerrollerne og skabe nye heltefigurer" (Politiken, 9.4.16). Du siger også i det store interview i "Ud & Se" (2014), at alle de nye med arabisk klingende navne har været igennem en lang "bestøvningsperiode" og nu er klar til at reflektere over deres eget og forældrenes liv. Hvordan vil du selv i dag begrunde denne optimisme og eksistensen af en ny bølge?

Det gælder især popkulturen og nok ikke alle instruktører og personer fra denne kultur. Yahya Hassan har solgt tusindvis af bøger, men Sivas har streamet sine sange millioner af gange og er blevet prist af bl.a. Klaus Rifbjerg for sit sprog. Der er sket nogle store ryk, det er ikke længere bare komikere, som står på en scene og laver integrationskomik. *Underverden* og *Ækte vare* er en del af den danske kultur, ikke indvandrerkunst. Sådanne film vil få deres blivende plads i filmkulturen og gøre os, der repræsenterer noget nyt, til en integreret del af dansk kultur. Vi er ved at smadre offerkulturen. Vi, der er andengenerationsindvandrere, har – i modsætning til vores forældre – haft overskuddet til at reflektere over vores egen og vores forældres rolle. Vi har en naturlig historie at fortælle, vi har brændstoffet, så at sige. Jeg er meget optimistisk. Som indvandrer kan man føle sig udenfor eller speciel, men når man er kunstner, kan man måske netop bruge sine erfaringer til noget specielt. Der

er så meget ny kultur på vej, som vil videreføre denne nye bølge. På baggrund af dette har f.eks. Sony nu sagt, at de gerne vil gå ind i min nye film.

Kan du sige noget om din kommende film, "Underverden", i forhold til "Ægte vare" og de øvrige film, du har lavet indtil videre?

Jeg har skrevet manuskriptet sammen med Adam August. Det er Adams debut som manuskriptforfatter. Filmen er allerede optaget, vi er færdige med at klippe til august, og der premiere til januar (2017). Den har et budget på 12 mio. Produktionstiden har været kort, halvandet år. Det er en superpersonlig historie. En overlæge henter sin lillebror i den kriminelle underverden. Han får selv tæv og bliver en maskeret kriger, der går efter de kriminelle. Det er et action-drama og bl.a. inspireret af *Pusher*, som første gang viste mig, at man godt kunne lave et action-drama om sådan et miljø. Den er en tur i underverdenen, en hævnerfilm, en samuraifilm. Der er kendte skuespillere med som f.eks. Stine Fischer Christensen og Dar Salim, men også nogle fra *Ægte vare* og andre miljøer. Siden jeg lavede *Ægte vare*, er der mange døre, der har åbnet sig for mig. Jeg er jo sådan en, der laver film om miljøer, og så må man jo også kende til og færdes i de miljøer. Jeg elsker at gå ud og møde mennesker til mine film. Man kan ikke sidde i en skov og skrive om gaden, man må kende underverdenen for at lave film om den.